

**МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ПРИКАРПАТСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ
УНІВЕРСИТЕТ ІМЕНІ ВАСИЛЯ СТЕФАНІКА**

Навчально-науковий інститут мистецтв

Кафедра методики викладання образотворчого і декоративно-прикладного
мистецтва та дизайну

**СИЛАБУС
ОСВІТНЬОГО КОМПОНЕНТА**

«Теорія і практика в композиції»

Рівень вищої освіти – другий (магістерський)
Освітня програма Середня освіта «Образотворче мистецтво»
Спеціальність 014 «Середня освіта»
Спеціалізація: 014.12 «Образотворче мистецтво»
Галузь знань 01 Освіта/Педагогіка

Затверджено на засіданні кафедри
Протокол № 1
від «4» вересня 2023 р.

м. Івано-Франківськ – 2023р.

1. Загальна інформація	
Назва освітнього компонента	Теорія і практика в композиції
Викладач	Корпанюк Василь Васильович
Контактний телефон Викладача	+38 0968752758
Е-mail викладача	vasyl.korpaniuk@pnu.edu.ua
Формат освітнього компонента	офлайн / онлайн
Обсяг освітнього компонента	3 кредити ЄКТС, 90 годин
Посилання на сайт дистанційного н-ня	https://d-learn.pnu.edu.ua/
Консультації	Вівторок, 15.00-16.00
2. Анотація до освітнього компонента	
<p>Зміст освітнього компонента «Теорія і практика композиції» забезпечується освітньою програмою підготовки фахівців IV рівня акредитації, «магістр» за спеціальністю 014. 12 - Середня освіта. «Образотворче мистецтво».</p> <p>Освітній компонент «Теорія і практика композиції» у навчальному плані належить до циклу дисциплін професійної підготовки обов'язкова дисципліна і має вагомий освітньо-виховний вплив на становлення особистості вчителя образотворчого мистецтва та розвиток його креативних здібностей.</p> <p>Метою курсу є базова підготовка майбутнього спеціаліста до теоретичного та практичного застосування знань з освітнього компонента «Теорія і практика композиції», розвиток творчого потенціалу шляхом засвоєння і практичного закріплення основних законів, засобів та закономірностей композиційної організації форми для вирішення професійних завдань.</p> <p>Цілі:</p> <ul style="list-style-type: none"> - засвоєння теоретичних основ та методології курсу «Теорія і практика композиції»; - опанування загальних засобів, категорій композиції; - вивчення основних понять з курсу «Теорія і практика композиції»; - встановлення доцільності застосування прийомів композиції і можливостей їх адаптації і трансформації відповідно до змісту на основі знань про композицію; <p>У результаті вивчення навчальної дисципліни студент повинен</p> <p>знати:</p> <ul style="list-style-type: none"> - основи теорії і практики композиції, - значення композиції в образотворчому, декоративно-прикладному мистецтві та дизайні; - специфіку компонування окремих предметів та елементів в цілу композиційну структуру з урахуванням пластичних, формальних і колористичних особливостей. <p>вміти:</p> <ul style="list-style-type: none"> - знайти точку і рівень зору, вдало розмістити зображення на форматі, враховуючи перспективні і кольорові рішення; - визначити матеріал для композиційного вирішення певного виробу декоративно-прикладного мистецтва; - композиційно організувати предметне середовище із врахуванням формально-композиційних вимог. 	

4. Програмні компетентності та результати навчання

Інтегральна компетентність.

Здатність розв'язувати складні спеціалізовані задачі у галузі середньої освіти, що передбачає застосування теоретичних знань і практичних умінь із наук предметної спеціальності, педагогіки, психології, теорії та методики навчання і характеризується комплексністю та невизначеністю умов організації освітнього процесу на рівні базової середньої освіти.

Загальні компетентності.

ЗК 1. Здатність до узагальнень, абстрактного мислення, поєднання аналізу та синтезу для розуміння процесів та явищ в освітній галузі.

ЗК 6. Здатність до критичного аналізу і оцінки сучасних мистецьких та педагогічних явищ, продукування нових ідей в процесі вирішення практичних завдань, комплексних та інноваційних проблем.

ЗК7. Готовність на основі самопізнання формувати власний індивідуальний стиль науково-педагогічної та художньо-творчої діяльності та професійного спілкування, здатність до самовдосконалення та самопізнання.

Фахові компетентності

ФК 5. Здатність формувати в учнів і ЗВО уміння користуватися мовою образотворчого мистецтва, виконувати передбачені навчальними програмами завдання.

ФК 10. Здатність відображати статичні та динамічні моделі у тримірних композиціях із застосуванням традиційних і нетрадиційних матеріалів, у різноманітних жанрах; здатність до використання практичних навичок гармонійного композиційного розміщення зображення, конструктивної побудови форми у просторі.

Програмні результати навчання

ПРН 4. Знання основних закономірностей розвитку сучасного українського та зарубіжного образотворчого мистецтва, основних проблем, різних наукових поглядів на його становлення та розвиток, концепції художнього образу в українському та зарубіжному мистецтвознавстві.

ПРН 7. Досконале володіння засобами художньої виразності, різноманітними графічними та живописними техніками, вміння їх використовувати в створенні художнього образу.

ПРН 8. Уміти використовувати у вторах декоративно-прикладного мистецтва семантичні, а також композиційні засоби, колористичні, технологічні елементи. Володіти різними техніками та технологіями роботи у відповідних видах мистецтва.

ПРН 15. Критичний аналіз та оцінка сучасних мистецьких та педагогічних явищ, продукування нових ідей в процесі вирішення практичних завдань, комплексних та інноваційних проблем.

5. Організація навчання

Обсяг освітнього компонента			
Вид заняття	Загальна кількість годин		
Лекції	6		
Практична робота	24		
Самостійна робота	60		
Ознаки освітнього компонента			
Семестр	Спеціальність	Курс (рік навчання)	Нормативний/ вибірковий
1	014 «Середня освіта» (Образотворче мистецтво)	1	нормативний

Тематика освітнього компоненту

Тема	кількість год.		
	лекції	практичні заняття	сам. роб.
Тема 1. Історичний аспект розвитку композиції. Основи теорії композиції. - Композиція як основа мистецтва. - Композиція портрету. - Композиція пейзажу. - Композиція натюрморту. - Композиція тематичної картини. - Композиція одно – та багатофігурної композиції.	2		5
Тема 2. Поняття терміну «інтерпретація». Загальні принципи та методи інтерпретації. - Графічно-аналітичний аналіз декоративної композиції. - Основи побудови різних видів композицій у декоративному мистецтві. - Особливості композиційного художньо -творчого процесу. - Основні компоненти декоративних творів. - Колористичний аналіз декоративного твору. - Ахроматична складова декоративного твору. - Силует, пляма, домінанта, головне і другорядне. - Розбудова цілісності образу.	2		5
Тема 3. Поняття терміну «асоціація». Принципи асоціативного мислення. - Асоціативні шляхи пошуку форми. - Види асоціацій, їх характеристика. - Асоціативні властивості форми, кольору і фактури. - Посилення художнього образу засобами асоціативності. - Мова символів. - Знак. Метафора. Алгоритм. Емблема.	2		10
Тема 4. Асоціативна композиція на музичний (літературний) твір, на визначну подію. - Філософська тематика в створенні декоративної композиції. - Методологія творчого малюнку. - Збір матеріалу. - Перегляд каталогів, художніх альбомів, відвідання виставок.		4	10
Тема 5. Ескізування. Пошук композиційної форми, фактури, декору.		4	10
Тема 6. Ескізування. Пошук тонального та колористичного вирішення.		2	5
Тема 7. Виконання роботи в матеріалі (за вибором студента).		12	10
Тема 8. Оформлення роботи.		2	5

6. Система оцінювання освітнього компонента

Загальна система оцінювання освітнього компонента	Вид контролю – екзамен Максимальна кількість балів – 100. Практичні заняття – 60 балів, Самостійна робота – 10 балів; Кафедральний перегляд робіт – 10 балів; Екзамен – 20 балів
Вимоги до письмових робіт	Екзамен – 20 балів.
Практичні заняття	Максимальна оцінка – 60 балів
Допуск до підсумк. контролю	Виконання 50 % завдань
Підсумковий контроль	Форма контролю – екзамен, в письмовій та усній формі.

7. Політика освітнього компонента

1. Викладання курсу та взаємодія із здобувачем вищої освіти ґрунтуються на ряді положень та принципів академічної доброчесності, що регламентують діяльність здобувачів вищої освіти та науково-педагогічних працівників: Кодекс честі Прикарпатського національного університету імені Василя Стефаника; Положення про Комісію з питань етики та академічної доброчесності Прикарпатського національного університету імені Василя Стефаника; Положення про запобігання академічному плагіату в Прикарпатському національному університеті імені Василя Стефаника. Ознайомитися з цими положеннями та документами можна за посиланням <https://pnu.edu.ua/положення-про-запобігання-плагіату/>
2. Пропуски практичних занять відпрацьовуються. Здобувач вищої освіти зобов'язаний відпрацювати пропущене заняття відповідно до «Порядку організації та проведення оцінювання успішності здобувачів вищої освіти Прикарпатського національного університету імені Василя Стефаника» (введено в дію наказом ректора №799 від 26.11.2019 р.; із внесеними змінами наказом № 309 від 19 травня 2023 р.).
3. Порядок та організація контролю знань здобувачів вищої освіти визначаються «Положенням про організацію освітнього процесу та розробку основних документів з організації освітнього процесу в Прикарпатському національному університеті імені Василя Стефаника» введеного в дію наказом ректора № 447 від 24 липня 2015 р.; із внесеними змінами наказом ректора № 417 від 03 липня 2023 р.) https://nmv.pnu.edu.ua/wp-content/uploads/sites/118/2023/08/polozenia-pro-osp_7-redaktsia.pdf та «Порядку організації та проведення оцінювання успішності здобувачів вищої освіти Прикарпатського національного університету імені Василя Стефаника» (введено в дію наказом ректора №799 від 26.11.2019 р.; із внесеними змінами наказом № 309 від 19 травня 2023 р.) <https://nmv.pnu.edu.ua/wp-content/uploads/sites/118/2023/05/otzinnuvannja-uspishnosti.pdf>.
4. Неформальна освіта зараховується згідно «Положення про визнання результатів навчання, здобутих шляхом неформальної освіти в Прикарпатському національному університеті імені Василя Стефаника» <https://nmv.pnu.edu.ua/wp-content/uploads/sites/118/2022/11/neformalna-osvita.pdf>

8. Рекомендована література

1. Калинюк О. Метод асоціацій в створенні декоративної композиції.-Електронний ресурс. Режим доступу: <file:///C:/Users/Home/Downloads/3264-6894-1-PB.pdf>
2. Калинюк О. Метод асоціації в створенні декоративної композиції // Вісник Львівського університету. Серія мист-во. 2015. Вип. 16. Ч. 1. С. 241–246.
3. Плазовська Л. Теорія і практика композиції площинного характеру в коментарях художників-педагогів-Електронний ресурс- Режим доступу: [file:///C:/Users/Home/Downloads/mtao_2013_4_6%20\(1\).pdf](file:///C:/Users/Home/Downloads/mtao_2013_4_6%20(1).pdf)
4. Паньок Т. Теорія і практика образотворчого мистецтва.-Електронний ресурс- Режим доступу:

http://hnpu.edu.ua/sites/default/files/files/Kaf_obraz_mist/Metod_obraztv_mist_04_18.pdf

5. Паранюшкин Р. Композиция Теория и практика изобразительного искусства.- Электронний ресурс- Режим доступу: [file:///C:/Users/Home/Downloads/mtao_2013_4_6%20\(1\).pdf](file:///C:/Users/Home/Downloads/mtao_2013_4_6%20(1).pdf)

6. Сідорова О. Викладання асоціативної композиції в НАУ, як засіб розвитку творчої особистості дизайнера. http://er.nau.edu.ua:8080/bitstream/NAU/31176/1/Sidorova_Evtushenko.pdf

7. Яремків М. Композиція: творчі основи зображення. Навчальний посібник. Тернопіль: Підручники і посібники, 2005. 112 с.

Викладач: Корпанюк Василь Васильович,
доцент кафедри методики викладання
образотворчого і декоративно-прикладного
мистецтва та дизайну